

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA

Oponentský posudek disertační práce

Program: DSP Speciální pedagogika

Obor: Speciální pedagogika

Studentka: **PhDr. Zuzana Jandová**

Název práce: ***Nové možnosti a přístupy v diagnostice a terapii zajakavosti***

Oponent: PhDr. Petr Kopečný, Ph.D.

Pracoviště: Katedra speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

V disertační práci autorka **PhDr. Zuzana Jandová** řeší aktuální téma komunikační schopnosti se zřetelem na děti s narušením plynulosti řeči, jimž je diagnostikována fixovaná koktavost. V souvislosti se zkoumanou problematikou narušené komunikační schopnosti u dětí v mladším školním věku autorka provedla dlouhodobé významné výzkumné šetření, v němž se soustředila na analýzu terapeutických přístupů k osobám s koktavostí.

Cílem výzkumného projektu disertační práce bylo aplikovat a analyzovat integrativní přístup v terapii koktavosti na základě syntézy terapie tvarování plynulosti, fonograforytmiky, a současně vytvořit terapeutické stimulování neuromotorické nezralosti – vestibulárního systému pomocí metodiky INPP (Institut neurofyziologické psychologie) a sluchového zpracování pomocí metodiky JIAS (Johansenova sluchová terapie) na úrovni konkrétní aplikace u osob s balbuties certifikovaným terapeutem. V průběhu zpracování výzkumného projektu byl stanovený cíl splněn.

Disertační práce je koncipována jako teoreticko-metodologická studie s empirickým šetřením. Teoretická část práce vykazuje charakter monografické procedury, je zde prezentován teoretický výzkum uskutečněný prostřednictvím techniky analýzy odborné literatury české i zahraniční, analýzy internetových zdrojů a dalších dokumentů zaměřených na oblast etiologie, diagnostiky a terapie koktavosti. Kapitoly teoretické části jsou po stránce obsahové zpracovány adekvátním způsobem, citace odpovídá normě, autorka se z více než poloviny citovaných zdrojů opřela o zahraniční tituly, zejména anglo-americké provenience. Fundovanou koncepcí na sebe logicky navazujících kapitol si vhodným způsobem připravila vysoce kvalitní teoretická východiska pro zpracování výzkumného projektu disertační práce.

Empirická část disertační práce představuje longitudinální výzkumné šetření kvalitativního charakteru s navázáním kvantitativních prvků vyhodnocujících získaná data. Stěžejní výzkumnou metodu představuje diagnostické zkoušení, aplikace terapeutických postupů a analýza výsledků činnosti. V rámci výzkumného projektu,

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta

Pořičí 7/9, 603 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1610, E: info@ped.muni.cz, www.ped.muni.cz

uskutečněného v období od září 2013 do srpna 2015, tvoří analytickou jednotku čtyři chlapci s diagnostikovanou fixovanou koktavostí ve věku 7 let; použité metody a techniky lze vzhledem ke stanoveným cílům výzkumného projektu disertační práce považovat za adekvátní.

Disertační práce je členěna do sedmi kapitol a řady subkapitol, které jsou patřičně postaveny a strukturovány s logickou vnitřní vazbou. V první kapitole se autorka zabývá diagnózou koktavosti se zřetelem na lidský mozek a neurogení teorie etiologie balbuties. Podrobněji je tato problematika vymezena v kapitole druhé se zaměřením na nezralý neuromotorický systém s akcentem projevů v oblasti hrubé a jemné motoriky, sluchové a zrakové percepce. Třetí kapitola, kterou považují za vysoce zdařilou, prezentuje symptomy koktavosti s ohledem na její patogenezi v kontextu neurologického pozadí, kapitola čtvrtá blíže představuje současné názory na diagnostiku balbuties. V páté kapitole je představeno stěžejní téma výzkumného šetření, totiž integrativní model v terapii koktavosti z komplexního pohledu. Kapitoly teoretické části disertační práce jsou zpracovány věcně správně za dodržení citačních norem, jednotlivé podkapitoly na sebe navazují.

Těžiště disertační práce a její vědecký přínos lze spatřovat především v její empirické části. Výzkumný projekt, který navazuje na kvalitní a vysoce odborné zpracování teoretické části, je součástí šesté kapitoly, v sedmé kapitole jsou uvedeny závěry šetření a doporučení pro speciálněpedagogickou praxi. K realizaci výzkumného projektu autorka zvolila dlouhodobou intenzivní práci se čtyřmi chlapci mladšího školního věku, kterým byla diagnostikována fixovaná koktavost; sledovaní jedinci byli do výzkumného souboru vybráni na základě jasně vymezených kritérií, jejichž stanovení a dodržení považují za adekvátní a vzhledem k dalším možným interpretacím výsledků šetření za patřičné. Vyzdvihují skutečnost, že výzkumné šetření probíhalo po dobu 24 měsíců ve frekvenci 60minutových setkání každý pracovní den; část výzkumného šetření aplikující prezentovaný integrativní přístup lze v našem prostředí hodnotit jako originální, poměrně novou, méně známou oblast v oboru logopedie.

Veškerá získaná data jsou kromě jejich deskripce přehledně zpracována do několika tabulek a grafů, doplněných adekvátními komentáři a interpretací. Autorka si je vědoma vazby výsledků na výzkumný vzorek, opakovaně uvádí, že výsledky šetření není možné zobecnit na celou populaci. Realizaci výzkumného šetření autorka do jisté míry potvrzuje stanovené výzkumné předpoklady podporující integrativní formy terapie, fundovaně zpracovává závěry a nabízí doporučení pro teorii a praxi.

K disertační práci nemám žádných zásadních připomínek. Po stránce jazykové a grafické odpovídá disertační práce nárokům a požadavkům kladeným na tento typ

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta

Pořičí 7/9, 603 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1610, E: info@ped.muni.cz, www.ped.muni.cz

prací. Počet stran je 169 a příloha, počet literatury 98 titulů, více než polovina zahraničních. Drobnou připomínku mám k typografické a formální stránce textu (např. výskyt překlepů, občasných nedopatření v interpunkci, zarovnání v tab. 5, absence popisu grafu na str. 113, chybějící čísla stran v seznamu obrázků, tabulek a grafů aj.), dále k popisu tabulky 8, z něhož není jednoznačně patrný její obsah, a k užívání termínu *respondent*, jehož obsahovou podstatu by vzhledem ke způsobu uskutečněného šetření adekvátněji vystihoval např. termín účastník/participant výzkumu apod.

Otázky k obhajobě:

1. Zmiňujete, že v některých případech byla terapie uskutečněna formou online přenosu. Kolikrát tato situace nastala? Jakým způsobem mohla ovlivnit průběh terapie?
2. Na str. 120 uvádíte, že eliminování vyskytujících se symptomů v oblasti nadměrné námahy se po aplikaci integrativního přístupu týkalo nejméně (mimo jiné) symptomu *rhos*, naopak v rámci behaviorální terapie byl uvedený symptom eliminován jako jediný (str. 126). Jak lze toto zjištění interpretovat?
3. Jakým způsobem se do terapeutického plánu může promítnout skutečnost, kterou prezentujete v doporučeních pro praxi, že nezralý neuromotorický systém ovlivňuje synchronizaci hemisfér zodpovědných za plynulost řeči?

Závěr

Předloženou disertační práci PhDr. Zuzany Jandové lze považovat za významný příspěvek k řešení problematiky podpory a intervence u osob s kóktavostí s přínosem na úrovni teoretické i praktické. Autorka v disertační práci prokázala vysoké odborné znalosti, schopnost práce s odbornou literaturou a samostatnou vědeckou práci při výzkumné činnosti speciálněpedagogické povahy.

Po stránce formální i obsahové předložená disertační práce odpovídá požadavkům kladeným na tento typ kvalifikačních prací a splňuje podmínky stanovené zákonem o vysokých školách. V souladu s uvedeným dokumentem proto doporučuji disertační práci k obhajobě a po jejím úspěšném absolvování doporučuji přiznat PhDr. Zuzaně Jandové vědecký titul Ph.D.

V Brně dne 20. července 2016

PhDr. Petr Kopečný, Ph.D.

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta

Pořičí 7/9, 603 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1610, E: info@ped.muni.cz, www.ped.muni.cz

